

Forfatter: Palladius, Peder

Titel: Peder Palladius' Danske Skrifter

Citation: Palladius, Peder: "Peder Palladius' Danske Skrifter", i Palladius, Peder: *Peder Palladius' Danske Skrifter*, udg. af Lis Jacobsen , H.H. Thiele, 1911-1926, s. 267. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-palladius01val-shoot-idm140153321535472.pdf> (tilgået 19. april 2024)

Anvendt udgave: Peder Palladius' Danske Skrifter

AMEN.

Merck her vell/ at du skalt staa fast oc trygelige paa dette ord/ Amen/ oc icke twile naar som du beder/ at Gud ia vill høre deg naadelige/ oc sige Ja til din bøn/ Oc betenck ia/ at du icke sider eller staar der alene paa dine knæ/ men den ganske Christenhed/ oc alle frome Christne hoss deg/ oc du blant denom/ met en ensindig oc endrechtig bøn/ huilcken Gud icke vill foracte/ Oc gack icke fra same bøn/ før end du haffuer saa saugt eller tencht/ Nu vell an/ Denne bøn er bønhort hoss Gud det veed ieg visselige/ oc i ret sandhet/ det bemercker dette ord/ AMEN.

Her skalt du nu mercke/ at ieg icke vill haffue/ at du skalt være bunden veed disse mine ord/ eller saa læse denom altid ord fra ord/ som de staa her screffne/ Fordi/ at der bliffue paa det siste en blabren/ oc et vnytteligt slader aff/ der som mand skulde saa vdveyge till lod oc quinthen/ huert ord eller || bogstaff vti denne bog/ som ligfolck plæge at læse deres Rosenkrantz/ oc som Muncke oc messeprester gjorde seg daglige tider 268 oc bønner/ Men der fore setter ieg disse ord for meg/ at ieg kand opuecke mit hierte till at bede/ oc offuerueye huad for tancker der skal indfalle naar som vij bede Fader vor. Men naar vort hierte er ret optent/ varmt oc lystigt til at bede/ da kunde vij vell met andre oe mindre ord vdrede vor bøn for Gud/ fordi at ieg binder meg icke selff til saadane ord eller bogstaffue/ men ieg taler vti dag saa/ oc vti morgen saa/ effter som ieg er varm oc lystig till at bede/ dog bliffuer ieg alligeuel det meste ieg kand ved same rancker oc sind/ det skeer vel tid oc oste/ at ieg vti et stücke eller en bøn kant faa saa rige tancker vti mit sind/ at ieg lader de andre sex støcker staa tilbage/ oc spacerer hen vti same tancker/ som vti en altsomløsteligst marck/ Oc naar som der konter saadane rige/ kostelige gode tancker/ vti hiertet/ da skalt mand lade de andre bønner fare oc giffue || disse tancker rwum i hiertet/ oc tie stille/ oc ingelunde forhindre denom Fordi at den Hellige Aand/ predicker der da selff/ oc et ord aff hans predicken er meget bedre/ end vore tusinde bønner/ Oc ieg haffuer offte mere lært/ vti saadan en bøn/ end ieg kunde ellers lært/ aff stor læsning oc skriffuelse.

Der fore/ ligger der mest machth paa/ at hiertet kand vorde ledigt/ oc lystigt till at bede/ som oc Ecclesi. siger/ Bered dit hierte/ før end du beder/ paa det/ at du icke skalt freste Gud/ Huad er det andet/ end freste Gud/ naar som munden bladderer/ oc hiertet er der langt fra/ som en prest vti paffuedømet/ plegde saa at bede/ Deus in adiutorium meum intende/ dreng haffuer du lat for vognen/ Domme ad adiuuandum me festina/ pige gack/ oc malcke kørne/ Gloria patri et filio et spiritui sancto/ Løff dreng/ det fenden tager deg/ huordane bønner/ ieg haffuer mange hørt/ oc forfaret vti paffuedømet/ Oc alle de || presters bønner/ haffue fulner været saadane/ De bespaatte ekon Gud/ der met/ saa at/ det vore meget bedre/ at de daablede vti den sted/ der som de icke kunde/ eller vilde gøre naaget/ som bedre vore giort/ Fordi at ieg haffuer selff/ dess vær/ læst/ oc bedet/ monge saadane horas Canonicas/ saa at Psalmen/ eller bønnen vor vde/ før end ieg viste/ om ieg skulde end nu først begynde/ eller om ieg haffde lest hende halffdelen.

269

Oc endog/ at de siget icke alle/ saa vd met munden/ som denne forneffnde prest/ oc icke kaste syslerne/ oc bønnerne saa bland huerandre tilsamen/ saa gøre de det dog/ saa vti hiertet/ met tanckerne/ som mand pleger at sige/ de blande huit/ bland soert/ oc menge søt/ oc swrt tilsamen/ saa at naar bønnen er vde/ da vide de icke/ hwad de haffue giort/ eller hworlunde/ de ere komne till ende der met/ De begynde Laudate/ oc strax er deres hw oc sind/ hundrede mile der fra/ til andre forfengelige/ oc forgengelige || verdens sysler/ oc handell/ saa at ieg holler det visselige der fore/ at der skulde icke kunde kome/ naaget læckerligere/ oc vnderligere/ kaagelspil/ for naagen/ end der som hand kunde see de tancker/ som et kaalt/ wachtesompt hierte/ haffuer vti syn bøn/ Men nu seer ieg/ Gud være loffuet/ at det er icke rettelige bedet/ naar som mand forgæder det som mand haffuer saugt Fordi/ at vti en retter bøn betencker mand/ oc ihukomer/ alle ord oc tancker/ fra begyndelsen aff bønnen/ indtill enden/ Lige som en goder/ flitig badskerre/ maa tage ganske grandgiffelige vare/ met sine tancker/ sind/ oc øygen paa ragkniffuen/ oc haaret/ oc icke forgæde/ hwor paa law/ hand rager/ eller skær till/ Men der som hand vill/ baade staa oc sladre/ oc tencke paa andet/ da skulde hand/ vell flecke munden op til øret/ eller snappe næsen aff/ eller skære struben vd/ paa den som hand skulde rage/ saa er der ille raget/ saa ad hand motte langt heller ladet været sin ragen/ Saa will hwer ting/ som vell skall gøres/ haffue || et ganske meneske/ met alle sine fem sind/ oc met alle sine lemer/ Fordi/ at mand pleger at sige/ Pluribus intentus minor est ad singula sensus/ Huo som meget oc mangehaande betencker/ Hand tencker intet. Item pectora nostra duas non admittentia curas/ Hwo som vill lægge mange iern/ vti ilden/ paa en tid/ hand brender some aff denom/ oc arbejder intet got/ som kand være naagen loff vert/ Hwor meget mere/ vill en Christen bøn/ haffue et meneskes gantske hierte alene/ om det skal ellers være en goder oc duelig bøn for Gud/ Det er kortelige saugt/ om fader vor/ eller om en anden Christen bøn/ hworlunde ieg pleger selff at bede/ Fordi/ at ieg dier end nu/ paa denne dag/ 270 som et spæt barn/ aff Fader vor/ ieg dricker oc æder/ der aff som et gamelt menneske/ oc ieg kand icke bliffue metter aff hende/ Oc er Fader vor/ meg meget sødere/ oc tacknemeligere end Psalmer (huilcke ieg dog ganske storlige elsker oc holler for de allerbeste bønner) ere/ Sandelige det || finder oc beuiser seg vel/ at den rette øffuerste oc yperste mestere/ oc konstemand/ haffuer giort oc lert oss Fader vor/ Oc det er stort iemer met oss/ at

saadan en bøn/ som er giort aff saa mechtig en mestere/ skal saa skendelige vden all paaachtelse murre oc blaffres/ vti huermands mund/ alle wegne i verden/ Der ere vell mange/ som om aaret bede/ nogle tusinde Pater noster/ Oc der som de/ kunde end saa bede i tusinde aar/ saa finge de dog aldri at smage rettelige en bogstaff eller tødél der aff/ icke vore det heller rettelige bedet. Summa/ Pater noster (lige som oc Guds eget naffn oc ord) er/ den alle største martyr som mest pines oc plages paa iorden/ Fordi/ at hwermand plager oc misbruger Pater noster/ Men gantske faa finder mand/ som bruge denne bøn rettelige/ eller trøste seg der met/ saa at hiertet kand faa der aff en ret glæde oc hwsualelse. ||

Men naar som ieg haffuer tid/ oc stunder till at bede/ saa tager ieg først/ de thi Guds bwd fore/ før ieg beder Pater noster/ oc optencker/ eller frem siger/ et bwd effter det andet/ at ieg kand der met/ vorde ganske ledig oc beskicket till at bede/ saa meget som mueligt er/ Oc ieg gør meg/ aff hwert bwd/ een deylik skøn firefolt snoder krantz/ vti saa maade/ som her effterfølger/ Jeg setter meg hwert bwd fore/ Først som en lerdøm oc et bwd/ som det er oc i seg selff/ oc tencker/ huad Gud i same bwd/ aluorlige biuder/ oc befaler meg at gøre/ Der nest gør ieg/ en tacksigelse der aff/ for det tredie/ en bekendelse/ eller skrifftemaal (som mand kaller) for det fiende/ en bøn/ besynderlige/ som her effter følger eller met andre lige saadane tancker eller ord.